

Het kortste interview. Ellen De Wandeler - 'Zo krijg je geen mensen warm voor de zorg'

•

Een groot deel van het lerarenkorps zegt geen goede zorgkundigen meer te kunnen afleveren. 'Nu kun je mensen niet laten uitblinken in de zaken waarvoor ze opgeleid zijn', zegt Ellen De Wandeler (Netwerk verpleegkunde).

Een bevraging van de Belgische federatie voor zorgkundigen (Befezo) toont dat leerkrachten zich zorgen maken over de opleiding tot zorgkundigen in het secundair onderwijs. Wat schort eraan?

"We zitten met een onderwijshervorming die binnen de opleiding veel te veel aandacht schenkt aan huishoudelijke taken, en dat gaat ten koste van zorgtaken. Dat komt doordat Vlaanderen zich toespitst op de noden binnen gezinshulp, terwijl de gigantische nood aan zorg zich vandaag op verschillende niveaus afspeelt. In de ziekenhuizen of woon-zorgcentra zijn net die zorgtaken belangrijk. Dat brengt ook verpleegkundigen in de problemen."

Op welke manier?

"De nood om zorgkundigen stage te laten lopen in ziekenhuizen verhoogt de werkdruk van verpleegkundigen. Zij krijgen studenten over de vloer die minder goed opgeleid zijn, en dat zet een spanning op de relatie. Ook voor zo'n zorgkundige in spe is het niet fijn als je geen welkom gevoel krijgt omdat je niet over de juiste competenties beschikt."

"Zo krijg je geen mensen warm voor de zorg. Bovendien riskeer je dat ook de instroom naar de opleiding basisverpleegkunde vermindert, omdat de opstap voor een zorgkundige vergroot."

Befezo klaagt aan dat kwantiteit boven kwaliteit primeert. Is dat zo kwalijk, in tijden van nijpende tekorten?

"Hoe meer studenten, hoe groter de onderwijsfinanciering, dat idee zit daar al ingebakken. Door de opleiding voor zorgkundigen minder zwaar te maken - door op huishoudelijke taken te focussen - creëer je op langere termijn wel een impact op de taakverdeling binnen de zorg."

"In 2019 zijn er vijf bijkomende verpleegkundige handelingen in de lijst van zorgkundigen gekomen, en daar komt nu nog eens nieuwe wetgeving rond Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen (ADL) bovenop. Als een verpleegkundige stelt dat iemands medicatie niet noodzakelijk door een verpleegkundige toegediend moet worden, kan dat bij een zorgkundige terechtkomen. Zo'n rolverdeling is enkel mogelijk binnen een sterk en competent team."

Heel wat experts stellen dat we afstevenen op een zorgcrash. Op welke manier voelen we dat nu al?

"96 procent van de verpleegkundigen voert vandaag niet-verpleegkundige taken uit, blijkt uit een rapport van het kenniscentrum voor de gezondheidszorg. Ze moeten maaltijden bedelen en karren afwassen, terwijl dat niet tot hun kerntaken behoort. Complexe wondzorg nemen ze er nog wel bij. Dat is niet houdbaar.

"Dat komt vooral doordat er op dit moment geen gedifferentieerde financiering is voor zorginstellingen om andere profielen aan te trekken, die zulke taken uit handen van verpleegkundigen nemen. Zolang men daar niet aan wil raken, kan je mensen niet laten uitblinken in de zaken waarvoor ze opgeleid zijn."

Dreigt er niet hoe dan ook een tekort? Tegen 2050 zal het aantal 80-plussers in ons land verdubbelen, maar we stevenen nu al af op volledige tewerkstelling in Vlaanderen.

"Er komt inderdaad een gigantische bulk aan ouderen op ons af, die allen nood hebben aan goede zorg. In België zijn op dit moment echter meer verpleegkundigen per 1.000 inwoners dan in het gemiddelde OESO-land. Projecten zoals de migratie van verpleegkundigen uit India zijn volgens ons dan ook niet dé oplossing. Dan creëer je een leegloop in die landen en raak je niet aan de heilige huisjes: de artsen- en ziekenhuisfinanciering."

Ook het debat over levensmoeheid moeten we voeren, stelt CM-voorzitter Luc Van Gorp.

"Therapeutische hardnekkigheid neemt helaas nog veel plaats in in de zorg. Terwijl, als we de patiënt écht aan het stuur willen, hoort ook dat gesprek daarbij: wat wil je nog uit het leven halen? Maar voor zo'n vroegtijdige zorgplanning moeten verpleegkundigen ook de tijd krijgen, een grondige herziening van ieders takenpakket is hierbij van belang." (MIM)